

Boverket

Yttrande

Stockholm 2024-04-03

Förslag till föreskrifter och allmänna råd om säkerhet i händelse av brand i byggnader

Övergripande synpunkter

Svensk Försäkring avstyrker ett genomförande av förslaget. Vi menar att förslaget kommer att medföra att brandrisker förstärks ur ett försäkringsperspektiv, vilket i sin tur kan medföra att vissa byggnader kan komma att få svårt att finna försäkringsgivare på den svenska marknaden. Vi menar att förslaget inte är förenligt med kravet i PBL att skydda egendom långsiktigt och hållbart.

Avstyrkandet bygger på flera faktorer. För det första minskas antal regler som berör egendomsskyddet för byggnaden vilket medför en sänkning av skyddsnivån för vissa byggnadsklasser. För det andra är de föreslagna reglerna otydliga till sin utformning. För det tredje blir reglerna för brandskydd uppdelade på föreskriften och andra dokument och standarder, vilket gör det svårt att skapa en överblick av vad som gäller. Sammantaget innebär detta att reglerna blir svåra att tillämpa på ett rättssäkert och likvärdigt sätt.

Svensk Försäkring anser att förslaget bör arbetas om i många delar, vilket framgår nedan. Försäkringsbranschen är villig att medverka i ett sådant arbete.

Regleringens målsättning

Huvudsyftet med regleringen – såsom vi uppfattat det politiska direktivet – är att skapa förutsättningar för ett snabbare beslutsfattande och billigare bostadsproduktion. Svensk Försäkring menar att förslaget riskerar att få en motsatt effekt.

Förslaget riskerar att flytta kostnader från produktionsstadiet till förvaltningsstadiet genom sänkta krav på egendomsskydd. Redan idag förekommer det att flerfamiljshus har svårt att erhålla försäkring då de byggts med metoder – som förvisso lever upp till Boverkets krav – men inte anses vara tillräckligt säkra ur ett egendomsperspektiv. Riskerna med uteblivna regler kring egendomsskydd bedöms vara alltför höga för att vara försäkringsbar.

Från ett försäkringsperspektiv är det inte endast värdet på själva byggnaden som behöver beaktas. I händelse av brand behöver försäkring även täcka kostnader för annat boende för drabbade hushåll, avbrott i verksamhet för drabbade företag, produktionsmaskiner som skadas eller förstörs, etc. Därutöver leder bränder ofta till stora kostnader för samhället, särskilt om det inte går att erbjuda försäkringslösningar som håller drabbade hushåll och företag skadeslösa. Drabbade hushåll riskerar ekonomisk ruin och drabbade företag riskerar att gå i konkurs. Konsekvenserna av ett dåligt brandskydd sträcker sig således betydligt längre än till själva fastigheten.

Genomförs förslaget är risken uppenbar att byggföretag och byggnadsnämnder fortsätta att godkänna byggnader som inte lever upp till de kvalitetskrav och hållbarhet som försäkringsbranschen kräver för att kunna erbjuda försäkringar för fastigheterna.

Förlorare blir framtida fastighetsägare, lägenhetsinnehavare samt företag som verkar i dessa byggnader. Dessutom medför otydliga och begränsade regler avseende brandskydd för fastigheter högre försäkringspremier.

Boverkets målsättning är det ska utarbetas branschregler och standarder som komplement till föreskrifterna. Sådana branschregler kan vara svåra att utveckla enär det finns många intressenter med helt olika agendor för sin verksamhet. För försäkringsbranschens del är det inte heller möjligt att utveckla egna branschregler för byggnadssektorn av fler skäl. För det första saknas den byggnadstekniska kompetensen för ett sådant arbete. För det andra får inte försäkringsbolagen utveckla gemensamma regler och villkor från ett konkurrenslagsperspektiv. Möjligtvis kan vi ta fram icke-bindande rekommendationer. För det tredje finns inget som säger att sådana regler/rekommendationer skulle vinna gehör hos byggföretag och byggherrar. För det fjärde tar det lång tid att utveckla branschregler (vilket Boverket själva bör vara varse om med hänsyn till arbetet med ifrågavarande remiss).

Mot bakgrund av vad som här framförs finns det klara skäl att avvakta med ikraftträdandet av föreskriften om säkerhet i händelse av brand i byggnad. I första hand för att Boverket själva ska skriva om och förtydliga regelverket och i andra hand för att tid ska medges till att det inom sektorn ges en rimlig möjlighet till att utveckla gemensamma branschregler där sådana behöver komplettera de ofullständiga föreskrifterna. Även utan att ovanstående föreslagna åtgärder vidtas är tiden för ikraftträdande för snäv.

Synpunkter på författningsförslaget och författningskommentaren

Svensk Försäkring finner det är anmärkningsvärt att myndigheter inte längre ska reglera projektering och utförande av de troligen mest komplexa och samhällsviktiga byggnaderna via analytisk dimensionering då "Boverkets allmänna råd (2011:27) om analytisk dimensionering av byggnaders brandskydd" tas bort.

De nya regleringarna för bärande och avskiljande förmåga i byggnader med bärbar stomme hanterar inte i tillräcklig omfattning risker för egendom och hållbarhet.

Begränsning bör införas för möjligheten till tekniska byten. Samhällsviktiga byggnader bör ej tillåtas uppföras med brännbar stomme.

Brännbar isolering bör inte vara tillåtet i fasader och ytterväggskonstruktioner i byggnadsklass 1 eller i byggnader med samhällsviktig funktion. Vi har under senare år sett flera mycket svåra bränder där brandförloppet förstärkts via brännbar isolering.

Kravnivån anses för låg för brandspridning mellan och i byggnader i byggnadsklass 2 och 3, exempelvis bör krav på skyddsavstånd regleras. Detta är något som blir särskilt viktigt vid uppförande av höga trähus.

Nettoarean för brandsektioner som är försedda med automatisk vattensprinkleranläggning bör begränsas.

Konsekvenser		Kommentar/motivering
5 Kap	21 a §	Det andra stycket säger; <i>Trots första stycket behöver sådana utrymmen inte vara utformade som en brandcell om en brand endast kan förväntas få begränsade konsekvenser för utrymningssäkerheten.</i> Skrivelsen kan ge onödigt stora konsekvenser för egendom och miljö Vi anser att dessa utrymmen, där särskild risk för brand är identifierad, alltid bör vara utformade som egen brandcell. Ta bort andra stycket.
5 Kap	23, 24 §§	<i>"Skydd mot omfattande brandspridning"</i> Att lämna ansvaret till sektorn (försäkringsgivare m fl) att reglera vilken skyddsnivå som är rationell bedömer vi kommer att resultera i att flertalet konflikter uppstår. Ingående aktörer har olika förmåga och intresse av huruvida den färdiga byggnaden uppnår en godtagbar skyddsnivå. Detta kan leda till allvarliga problem på samhällsnivå och få stora konsekvenser på människors liv och hälsa. Byggnader med samhällsviktiga funktioner omfattas ofta av krav på offentlig upphandling. Bestämmelser att kalkylera på den mest ekonomiskt fördelaktig tolkning av underlag resulterar nästan uteslutande i att byggreglernas miniminivåer blir styrande. I författningsförslaget saknas även separat klassificering av byggnader innehållande verksamhet som har en samhällsviktig funktion och som behöver ha en högre robusthet i Svensk Försäkring anser att för byggnader som inte är anpassade för räddningstjänsten att kunna göra en invändig insats i, blir det än viktigare att de uppförs med passivt byggnadstekniskt brandskydd och ibland även aktiva brandtekniska installationer. Svensk Försäkring anser att myndigheterna, via byggreglerna, ska reglera vilken skyddsnivå som är rationell, särskilt för

		händelse av krig eller kris. Många samhällsviktiga byggnader kommer att klassificeras som Byggnadsklass 2 och Verksamhetsklass 1, vilket ger en mycket låg robusthet. Detta kan leda till allvarliga problem på samhällsnivå och få stora konsekvenser på människors liv och hälsa. Försäkringsbolag har generellt ha svårt att vara tydlig kravställare, då försäkringsbolagens riskaptit och krav kan skilja sig åt. Det är sällan är samma försäkringsgivare i byggskedet som efter överlämnandet. Fråga om försäkringsskydd för byggnad uppkommer i regel först när fastigheten är färdigställd, vilket gör det svårt att ställa krav i byggskedet. Det ska även tas i beaktande att försäkringsavtal är tidsbegränsade. Om stora byggnadskomplex på flera tusentals kvadratmeter uppförs utan krav på egendomsskydd vid brand är det inte långsiktigt hållbart, vare sig för miljön eller samhället. (Exempelvis för industribyggnader såsom Polarbröd i Älvsbyn innan branden 2020)	byggnader med samhällsviktig funktion.
--	--	--	--

5 Kap	24 §	Svensk Försäkring anser det mycket olämpligt att inte begränsa nettoarean för brandsektioner som är försedda med automatisk vattensprinkleranläggning. Det är olämpligt att tillåta hur stora brandceller som helst och att egendomsskyddet enbart hänger på sprinkleranläggningen. För dessa byggnader, som inte är anpassade för räddningstjänsten att kunna göra en invändig insats i, blir det än viktigare att de uppförs med passivt byggnadstekniskt brandskydd. Konsekvenserna att tillåta obegränsad storlek på brandceller innebär sannolikt mer omfattande skador på egendom och miljö samt orimligt höga kostnader för försäkring eller att försäkringsbolag inte erbjuder försäkringsskydd.	Lämpligen införs begränsning på maximal area på brandceller eller brandsektioner även om automatisk vattensprinkleranläggning finns. För att öka kunskapsnivån om vilket egendomsskydd som erhålls om byggreglerna efterlevs, anser vi att krav bör riktas på byggherren att utreda, bedöma och redogöra för den förväntade maximala brandskadan i byggnaden. Brandskadan kan exempelvis ha ett fullständigt brandförlopp där släckinsats inte utförs och redogöra för olika scenarion med fungerande respektive fallerande passivt samt aktivt brandskydd. Det skulle skapa en mera förutsägbarhet hos byggherren vilket fullständigt skydd byggnaden erhåller och bättre möjlighet att hitta lösningar på egendomsskyddet på ett mer kostnadseffektivt sätt redan i byggprocessen jämfört med i förvaltningsskedet.
----------	---------	--	---

5 Kap	41 §	Lågt krav för byggnader med brännbara byggnadsdelar inuti fasader och ytterväggar (exv. bärande stomme inklusive bjälklag). Flera omfattande snabba bränder i höga bostadshus runt om i världen har orsakats av brännbara material på och i fasadkonstruktioner och användningen av dessa bör regleras av myndigheten för att undvika omfattande utvändigt brandspridning och skador på person, egendom och miljö. (Exempel på inträffad händelse är branden i Valencia 2024, flertalet dödsfall och skadade)	Brännbara fasader och ytterväggar bör regleras mer ur ett miljö- och egendomsperspektiv. Möjligheten till tekniska byten vid analytisk dimensionering eller vid skydd genom automatiska släcksystem bör begränsas. Material i yttervägg ska vara utformade i obrännbart material i lägst Euroklass A2-s1,d0 (dock får bärande konstruktion vara i trä och material som saknar betydelse för brandspridningen får vara brännbara) Fasad ska vara i obrännbart material i lägst Euroklass A2-s1,d0 eller träfasad typgodkänd enligt SP-Fire 105 och CEN/TS 15912 EXT (beständighet i utomhusklimat) Brännbar isolering bör inte vara tillåtet i fasader och ytterväggskonstruktioner i byggnadsklass 1.
----------	---------	---	---

5 Kap	41 §	I extra remissen har krav på rökklass för byggnadsmaterial i fasad sänkts. En ökad rökproduktion från fasadmaterial kan försvåra räddningsinsats med höjdfordon och skulle innebära en försämring av byggnadens brandsäkerhet.	Höj kravet till tidigare föreslagen nivå
----------	---------	--	--

5 Kap	42 §	I föreskriftstexten står att Fasadbeklädnad i byggnadsklass 2 och 3 <u>ska</u> vara utformad i brandteknisk klass D-s3,d2. Detta kan inte vara avsikten? Det är mycket olämpligt att samhällsviktiga byggnader i Br2 och Br3 tillåts utformas med brännbara fasader och ytterväggar. Samhällsviktiga byggnader behöver en utökad robusthet i händelse av krig och kris och där behöver bygglagstiftningen ställa utökade krav.	Ändra till: Fasadbeklädnad i byggnadsklass 2 och 3 ska vara utformad i <i>lägst</i> brandteknisk klass D-s3, d2. För samhällsviktiga byggnader ska material i yttervägg och fasad vara utformade i obrännbart material i lägst brandteknisk klass A2-s1,d0 oberoende av byggnadsklass. Ingående
----------	---------	--	---

			material som inte uppenbart saknar betydelse för brandspridningen är undantaget.
--	--	--	--

Svensk Försäkring

Mats Galvenius